

Kriminalomsorgens høgskole
og utdanningscenter KRUS

2020H

Høgskolekandidat i straffegjennomføring Fengselsbetjentutdanningen

Programplan

Innledning	2
KRUS1000 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen I	8
KRUS1100 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner	12
KRUS1200 Kriminalitet og straff.....	15
KRUS1300 Introduksjon til fengsels- betjentrollen og kriminalomsorgen II	18
KRUS2000 Sikkerhet og risiko I	21
KRUS2100 Tilbakeførings- og miljøarbeid I	25
KRUS2200 Sikkerhet og risiko II	29
KRUS2300 Tilbakeførings- og miljøarbeid II	32
KRUS2400 Profesjonsforståelse og etikk	36

INNLEDNING¹

Studieprogrammet Høgskolekandidat i straffegjennomføring (120 stp.) er basert på rammeplan for høgskolekandidat i straffegjennomføring, fastsatt av Kriminalomsorgsdirektoratet. Studiet ble akkreditert av NOKUT 28.02.2012. Det er delvis regulert av Universitets- og høgskoleloven jf. Forskrift om delvis innlemming av Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) under lov 1. april nr. 15 om universiteter og høgskoler, av Forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen fastsatt av kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF) med virkning fra 01.01.2012 samt Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15.12.2011. Gradens engelske tittel er *University College Candidate in Correctional Studies*.

Dette dokumentet er sentralt for så vel aspiranter som andre som bidrar i studiet. Alle er forpliktet til å gjøre seg godt kjent med dette dokumentet.

GENERELL STUDIEINFORMASJON

Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS (heretter kalt KRUS) skal utdanne ansvarlige, aktive, omsorgsfulle og reflekterte fengselsbetjenter. Høgskolekandidatutdanningens innhold er basert på kriminalomsorgens samfunnsoppdrag gitt i Lov om gjennomføring av straff (straffegjennomføringsloven) av 18. mai 2001 nr. 21. Utdanningen er profesjonsrettet og bygger på erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Utdanningen gir fengselsbetjenter kompetanse i straffegjennomføring og bidrar i utviklingen av en sømløs, kunnskapsbasert kriminalomsorg. Utvikling av profesjonsrollen inngår som et viktig element i hele studiet.

Fengselsbetjentutdanningen er en generalistutdanning som både vektlegger generisk kunnskap, generell metodekompetanse og spesifikk, praktisk handlingskompetanse. Aspirantene skal gjennom studiet utvikle en grunnleggende faglig kompetanse som også innebærer evne til faglig og etisk refleksjon over egen yrkesutøvelse. Utdanningen er bygd opp for å ivareta en faglig progresjon fra første til fjerde semester.

Med utgangspunkt i Lov om straffegjennomføring § 2 som bl.a. sier «..ved varetektsfengsling skal kriminalomsorgen legge forholdene til rette for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon..», vil det i studiet bli lagt vekt på isolasjon og skader ved isolasjon ved fengsling generelt.

MÅLGRUPPE

Utdanningen kvalifiserer til arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen innen alle straffegjennomføringsformer i fengsel og i samfunnet.

Søkere	Kvalifikasjonskrav til søkere
Høgskolekandidat i straffegjennomføring	<ul style="list-style-type: none"> • vandel det ikke er noe å utsette på, jf. straffegjennomføringsloven § 8 • fylt 20 år i opptaksåret • generell studiekompetanse, eller: søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikke har generell studiekompetanse, kan få vurdert om de er kvalifiserte på grunnlag av realkompetanse • førerkort klasse B • helse i tråd med medisinske krav fastsatt av KRUS • tilfredsstillende fysikk, herunder bestå en fysisk funksjonstest fastsatt av KRUS • personlige egenskaper som gjør søkeren kvalifisert for tjeneste i kriminalomsorgen

For utfyllende opplysninger, se mer om opptakskrav på KRUS' hjemmeside.

¹ Studieplanen er basert på programplan godkjent av NOKUT 28.02.2012, denne versjonen er behandlet i studietutvalget 05.05.2020. Siste endringer gjort 31.05.2021

LÆRINGSUTBYTTE

Etter fullført høgskolekandidatstudium i straffegjennomføring skal aspirantene ha oppnådd læringsutbytter i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene i rammeplan for høgskolekandidat i straffegjennomføring.

Ved endt studium har aspiranten tilegnet seg teoretiske kunnskaper, yrkesspesifikke ferdigheter og generell kompetanse til å utøve profesjonelt fengselsbetjentarbeid.

Kunnskap

Aspiranten

- har tverrfaglig kunnskap fra relevante fagområder som gir begreper, perspektiver, verktøy og metoder for straffegjennomføring i tråd med lov
- har bred kunnskap om straffens og kriminalomsorgens historie og plass i samfunnet, lovverk samt innsatte/domfeltes ulike behov
- kjenner til nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid som har betydning for fengselsbetjentes arbeid i kriminalomsorgen
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor straffegjennomføringens område

Ferdigheter

Aspiranten

- kan anvende faglig kunnskap på relevante problemstillinger i arbeidet som fengselsbetjent og gjøre rede for sine valg innen sikkerhets-, tilbakeførings- og miljøarbeid
- har relasjonelle ferdigheter og kan beherske digitale, skriftlige verktøy og teknikker som bidrar til profesjonell yrkesutøvelse
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og relevant fagstoff og knytte dette til sitt arbeid i kriminalomsorgen
- kan reflektere over faglig utøvelse, vurdere og justere egen opptreden og oppgaveutførelse

Generell kompetanse

Aspiranten

- har bred kunnskap om faglige og etiske problemstillinger som fengselsbetjenter står overfor i utøvelse av makt og omsorg
- kan planlegge og gjennomføre, sammen med andre og alene, varierte arbeidsoppgaver i tråd med etiske krav, retningslinjer og lov
- kan presentere sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger, både skriftlig og muntlig
- har relasjonskompetanse og kan bidra til utvikling av god praksis i kriminalomsorgen gjennom utveksling av kunnskap, synspunkter og erfaringer
- kjenner til nytenkning og utvikling av praksisfeltet
- har kompetanse til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper innsatte og domfelte

ORGANISERING AV FENGSELSBETJENTUTDANNINGEN

De fire semestrene i programplanen er organisert som et heltidsstudium over to år og gir breddekompetanse i straffegjennomføring. Studiet er en lønnet grunnutdanning som kvalifiserer for arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen.

Studiet legger til rette for god læringsprogresjon for aspirantene, både når det gjelder tilegning av teoretisk kunnskap, praktiske ferdigheter og utvikling av identitet som fengselsbetjent. I alle fire semestrene legges det vekt på kobling mellom praksisbasert og forskningsbasert kunnskap.

Første semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret blir aspirantene introdusert for kriminalomsorgen og fengselsbetjentyrket og tilegner seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter for å arbeide som fengselsbetjent i kriminalomsorgen. Første semester skal forberede aspirantene for videre studier i opplæringsfengslene. De skal etablere gode studievaner, evne til å samarbeide om studieoppgaver, beherske gjeldende læringsplattform, få innføring i vitenskapelig tenkning og akademisk skriving.

I andre og tredje semester organiseres studiene som praksisstudier i en opplæringsenhet. Disse semestrene baseres dels på veiledet praksis og dels som ordinære studier som organiseres av KRUS i samarbeid med lokal enhet. Dedikerte aspirantledere og aspirantveiledere ved de lokale opplæringsenhetene har det daglige ansvaret for aspirantene mens de er i opplæringsenhetene. Gjennomsnittlig to dager i uken organiseres læringsaktivitetene som undervisning og studiearbeid i grupper. I tillegg tilkommer selvstudier. De resterende tre dagene skal aspirantene ha veiledet praksis som fengselsbetjenter. I praksisstudiene anvender aspirantene kunnskaper og ferdigheter fra tidligere avlagte emner i konkret fengselsfaglig arbeid, samt tilegner seg ny kunnskap igjennom veiledning, undervisning og selvstudier. Formålet med praksisstudiene er å gi bred og variert opplæring innen straffegjennomføring. Det skal være god progresjon i praksisstudiene. I starten av praksisstudiene vil aspiranten delta i utvalgte betjentoppgaver sammen med medaspiranter. Aspirantene får daglig veiledning fra en praksisveileder. Etter hvert i studiet vil aspirantene få et mer selvstendig ansvar og tilegne seg bred erfaring fra ulike typer fengselsbetjentoppgaver i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene i programplanen. Ferdighetstrening skal vektlegges spesielt i andre og tredje semester.

Fjerde semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret vektlegges aspirantens refleksjon over fengselsbetjentyrket. Aspirantene skal bearbeide egne erfaringer og tilegne seg ytterligere teoretisk kunnskap. Det skal særlig gis mulighet for kritisk refleksjon og bevisstgjøring av holdninger og verdier og utvikling av profesjonelt skjønn. Det skal legges vekt på studentaktive læringsformer. I det siste semesteret skal aspirantene få mulighet til et kort studieopphold i kriminalomsorgen i et annet europeisk land.

STUDIETS KUNNSKAPSRUNNLAG

Kravene til fengselsbetjentes arbeid spenner vidt og innholdet i studiet baseres derfor på kunnskap fra flere ulike fagfelt. Kunnskapsgrunnlaget er dels erfaringsbasert og består av systematisert fengselsfaglig kunnskap som er utviklet i praksisfeltet. Emnene er i stor grad fler- og tverrfaglige og baseres på vitenskapelige disipliner som jus, sosiologi, kriminologi, pedagogikk og psykologi. Emnene bygger også på sammensatt profesjonskunnskap fra profesjonsgrupper som fengselsbetjenter samarbeider med, som f. eks. sosialarbeidere, vernepleiere og politi.

LÆRINGSAKTIVITETER

Studier ved KRUS tar i bruk ulike undervisnings- og læringsformer: forelesning, seminar, gruppearbeid, kollokvier, samt individuell og gruppevis veiledning. I høgskolekandidatstudiet organiseres aspirantene i faste grupper. Praksis utgjør også en sentral del av høgskolekandidatstudiet. I praksis foregår læringsaktiviteter enkeltvis, parvis og i grupper.

Gjennom ulike aktiviteter sikres muligheter for å oppnå læringsutbyttet. Dette kan eksempelvis være praksis, fysiske aktiviteter, skriftlige innleveringer, deltagelse i seminarer og grupper, fremførelse av muntlige faglige innlegg og tilbakemeldinger på medaspiranters arbeid. KRUS har eget øvingsfengsel der aspirantene kan trene på så vel forsvars- og pågripelsesteknikker som ulike kommunikasjonsferdigheter. Øvelsene støttes av digitale verktøy som videoopptak og strømming. Digitale verktøy og elektronisk

læringsplattform benyttes gjennom studiene. Aktiv deltagelse forventes av aspirantene uavhengig av læringsform, fysisk og digitalt. Obligatorisk undervisning, praksis og arbeidskrav beskrives i den enkelte emneplan.

PRAKSISSTUDIER I HØGSKOLEKANDIDATSTUDIET

Praksisstudiene i de utvalgte opplæringsenhetene anses som en viktig og særegen læringsarena i fengselsbetjentutdanningen. Aspirantene skal gjennom observasjon, samhandling, veiledning og praktisk utprøving i yrkesfeltet gis mulighet til å utvikle sin egen erfaringskompetanse og bevisstgjøre seg sin yrkesrolle. De skal videreutvikle sin faglige, personlige og relasjonelle kompetanse i direkte samhandling med kolleger, innsatte og domfelte og under veiledning av praksisveiledere og aspirantleder.

I studiet skal det legges vekt på å tydeliggjøre sammenhenger mellom tilegnelse av erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Aspirantene vil bli utfordret til å trekke vekslers på den erfaring og kunnskap som de bringer med seg inn i studiet. De vil også bli utfordret til kritisk refleksjon over eget arbeid, både individuelt og i grupper. Refleksjon over sammenhenger mellom faglige elementer, erfarings- og forskningsbasert kunnskap forutsetter et åpent læringsmiljø hos både aspiranter og ansatte ved KRUS og i opplæringsenhetene.

Aspirantledere i opplæringsenhetene har sammen med praksiskoordinator hovedansvar for organiseringen av denne opplæringen. Veiledningen utføres av praksisveiledere og foregår både individuelt og i grupper. Veiledningens målsetning er å bidra til aspirantenes faglige og personlige utvikling og kvalifisering. Fagansatte ved høgskolen har et spesielt ansvar for å følge opp studiearbeidet i opplæringsenhetene. Førstebetjenter ved KRUS følger opp forhold knyttet til arbeidsgiveransvaret og vurdering av skikkethet i praksisstudiene spesielt og i hele studiet generelt.

Plan for studiearbeid og veiledning skal fastsettes snarest mulig etter at aspirantene har påbegynt studiet i opplæringsenheten. Aspirantene skal ha minimum 15 veiledningsvakter sammen med sin praksisveileder. Praksisstudiene skal være gjennomført og godkjent i overensstemmelse med gjeldende retningslinjer for praksis ved KRUS.

Praksisveiledningen skal fokusere på faglige og etiske problemstillinger, samt utvikling av profesjonell kompetanse. Planlegging av arbeidsoppgaver, oppfølging og evaluering av disse står sentralt i veiledningen. Aspirantene har selv ansvar for å forberede innholdet i veiledningen, evt. med bistand fra praksisveileder. Aspirantene skal få fortløpende tilbakemelding på sin tjenestutførelse. De skal i tillegg få en mer omfattende vurdering på sin tjenestutførelse fra sin praksisveileder halvveis i praksisperioden og ved avslutning av praksisstudiet. Det skal vurderes i hvilken grad aspirantene har oppnådd læringsutbyttet i studieplanen.

INTERNASJONALISERING

Deler av det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget er basert på internasjonal forskning. Aspirantene i høgskolekandidatstudiet må derfor forholde seg til engelskspråklig faglitteratur. Fagansatte og forskere ved KRUS trekker vekslers på kompetanse som oppnås gjennom internasjonale og nasjonale samarbeidsprosjekt, både innen forskning og utviklingsarbeid i kriminalomsorgsfeltet.

I fjerde semester i høgskolekandidatstudiet organiseres en ukes studieopphold til ulike europeiske land. Her vil aspirantene få innsikt i andre måter å organisere straffegjennomføring og betjentarbeid på, og skal skriftlig reflektere over dette.

SKIKKETHET

Kriminalomsorgen er en del av samfunnets maktapparat. Dette gir fengselsbetjenten spesielle oppgaver og utfordringer når det gjelder myndighetsutøvelse og makt over mennesker. Krav til skikkethet tilsier at den enkelte aspirant vil bli veiledet og vurdert i gjennomføringen av studieførløpet. Sentrale momenter i denne veiledningen er modenhet, personlig atferd og uttrykte holdninger overfor innsatte, domfelte og kolleger.

Formålet med skikkethetsvurderingen er å sikre at innsatte og domfelte skal møte ansatte som er skikket for yrket og være sikret mot overgrep og vilkårlighet. En skikket betjent må også kunne ivareta kollegers trygghet. Forhold utenfor tjenesten kan også tillegges vekt ved vurdering av skikkethet. Dette gjelder opptreden eller handlinger som har direkte betydning for tjenesten som fengselsbetjent eller har betydning for den tillit og aktelse som er nødvendig for å inneha en slik stilling.

Alle aspiranter som begynner sin fengselsbetjentutdanning blir tilsatt ved KRUS i en toårig prøvetid som offentlig tjenestemann. Dette innebærer at man i løpet av prøvetiden kan bli sagt opp dersom man ikke tilfredsstill alle nødvendige formelle krav. Det gis veiledning gjennom hele utdanningsforløpet på kriteriene for vurdering, både faglig og i relatert til skikkethet. I de tilfeller hvor aspiranten vurderes til ikke godkjent i skikkethet, skal aspiranten gis skriftlig beskjed om vurderingen så tidlig som mulig.

Vitnemål tildeles aspiranter som har fullført utdanningen med bestått resultat. I dette ligger at de har bestått alle arbeidskrav og eksamener, har fullført alle krav knyttet til praksisperioder i andre og tredje semester og er funnet skikket til tjeneste i kriminalomsorgen.

EKSAMEN OG SENSOR

Det brukes varierte vurderingsformer i studiene. Vurderingsformene skal tilpasses læringsutbyttet i det enkelte emne. Se emneoversikten for nærmere informasjon om vurderingsformer.

Rettigheter og plikter for aspiranter ved KRUS er regulert i forskrifter ved KRUS. Ved eksamen eller vurdering der resultatet inngår på vitnemålet, eller innregnes i karakter for vedkommende studium, oppnevner KRUS sensorer i samråd med fagmiljøet ved KRUS. Bruk av sensor går frem av emneplanene. Det skal normalt benyttes to sensorer ved muntlig og skriftlig eksamen.

I emner med arbeidskrav er godkjente arbeidskrav er en forutsetning for å kunne avlegge eksamen i det aktuelle emnet.

Det benyttes to karakterskalaer/vurderingsuttrykk i studiene.

Bestått/ikke bestått. Når UH-lovens karakterskala bestått/ikke bestått benyttes, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.

Gradert karakterskala. Ved KRUS benyttes UH-lovens graderte karakterskala med følgende generelle, kvalitative beskrivelser:

Symbol	Betegnelsen	Beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Brukbar	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

MEDVIRKNING OG ASPIRANTDEMOKRATI

Aspirantene har en sentral rolle i kvalitetsarbeidet ved KRUS. De velger tillitsvalgte i hvert kull som deltar i læringsmiljøutvalget hvor aspirantenes læringsmiljø og rammebetingelser for læring står sentralt. Tillitsvalgte er også representert i studieutvalget der blant annet revisjon av studieprogrammene blir behandlet før de oversendes direktør for endelig godkjenning. Aspirantene inviteres etter hvert semester til elektronisk evaluering av studiet. De tas også med i underveisevalueringer med seminarledere inne på høgskolen og med aspirantledere i opplæringsfengslene. Se nærmere beskrivelser av kvalitetsarbeidet på KRUS sine hjemmesider.

OVERSIKT OVER EMNER

- KRUS1000 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen I
- KRUS1100 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner
- KRUS1200 Kriminalitet og straff
- KRUS1300 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen II
- KRUS2000 Sikkerhet og risiko I
- KRUS2100 Tilbakeførings- og miljøarbeid I
- KRUS2200 Sikkerhet og risiko II
- KRUS2300 Tilbakeførings- og miljøarbeid II
- KRUS2400 Profesjonsforståelse og etikk

KRUS1000 INTRODUKSJON TIL FENGSELSBETJENT-ROLLEN OG KRIMINALOMSORGEN I

Emnekode og emnenavn	KRUS1000 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen I
Engelsk emnenavn	Introduction to the Role of the Prison Officer and the Norwegian Correctional Services I
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	10
Semester	1.
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Emnet er flerfaglig og gir en introduksjon til emnene Profesjonsforståelse og etikk, Sikkerhet og risiko, samt Tilbakeførings- og miljøarbeid – emner som tas opp i senere semestre. I emnet skal aspirantene få en første innføring i samfunnets krav og forventninger til kriminalomsorgen og fengselsbetjentens oppgaver.

Sentrale temaer vil være kriminalomsorgens organisering og plass i samfunnet, kriminalomsorgens mål, verdier og prinsipper, grunnleggende kunnskaper om miljøarbeid og om sikkerhet og risiko, samt fengselsbetjentens rolle og ansvar i straffegjennomføringen. Andre temaer som behandles, er isolasjon og psykisk helse. Som en del av emnet Sikkerhet og risiko tilføres aspiranten kunnskaper og ferdigheter i fysisk maktanvendelse innen selvforsvar og pasifiseringsteknikker.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Aspiranten

- har kjennskap til kriminalomsorgen som etat, samfunnsoppdrag, menneskesyn, verdier og prinsipper
- har grunnleggende kunnskap om aspirantens og fengselsbetjentens ansvar og oppgaver, herunder gjeldende instruksjoner og retningslinjer
- kjenner til profesjoners rolle i velferdsstaten
- har kunnskap om ulike former for makt
- har grunnleggende kunnskap om tilbakeføringsarbeid
- har kunnskap om miljøarbeid som metode
- har grunnleggende kunnskap om kommunikasjon og relasjonsarbeid
- har kjennskap til rus, psykisk ustabilitet og selvmordsproblematikk.
- har grunnleggende kunnskap om sikkerhet og risiko
- har grunnleggende kunnskap om konflikthåndtering og fysisk maktanvendelse
- har kjennskap til stress og krisehåndtering
- har kjennskap til kriminalomsorgens fagsystemer og krav til informasjonsbehandling og dokumentasjon

Ferdigheter

Aspiranten

- kan reflektere over utvalgte faglige og etiske problemstillinger som er relevante for kriminalomsorgsfaglig praksis
- kan anvende enkle kommunikasjonsferdigheter i en samtale hvor målet er å etablere en troverdig relasjon
- kan anvende sentrale selvforsvars- og pasifiseringsteknikker og godkjente tvangsmidler på en forsvarlig og tilbørlig måte, og utvise forsvarlig juridisk og etisk skjønn

Generell kompetanse

Aspiranten

- er bevisst ulike roller og oppgaver fengselsbetjenten har i straffegjennomføringen
- kan reflektere over egen dannelse som fengselsbetjent
- kan reflektere kritisk over egen og andres praktiske tilnærming ved konflikter og maktanvendelse

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Arbeidsmåtene veksler mellom ulike aspirantaktiviteter: individuelt studiearbeid, basisgruppearbeid, seminargruppearbeid og øvelser i øvingsfengsel og gymsal. Noen av øvelsene i øvingsfengselet videofilmes for oppfølging i seminar. Deler av pensum blir behandlet i forelesninger og ulike læringsaktiviteter. Aspirantene har selv ansvar for å gjennomgå alt pensum. Det forventes at aspirantene deltar aktivt i diskusjoner i basisgruppe og seminar.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell skriftlig flervalgsoppgave med tilsyn, 2 timer.

En intern sensor.

Individuelle godkjenningssprøver i fysisk maktanvendelse:

- Modul 1 Selvforsvar
- Modul 2 Pasifiseringsteknikker

En intern og en ekstern sensor

Begge eksamensformer må bestås. Kandidater kan bare kontinuere i eksamensformen som ikke er bestått.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er Bestått/ikke bestått

Hjelpemidler til eksamen

Ingen

PENSUM

- Bråten, O. A. (2011). *Håndbok i konflikthåndtering: forebygging av trakassering, trusler og vold*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. [s.9-44]
- Departementene. (2017). *Redusert tilbakefall til ny kriminalitet: nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017-2021*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no>
- Drægebø, H. (2006). Miljøarbeid i fengsel. I E. Larsen (Red.), *Fengslet som endringsarena* (KRUS håndbok 3/2006, s. 193-204). Oslo: KRUS.
- Eide, T., & Eide, H. (2004). *Kommunikasjon i praksis: relasjoner, samspill og etikk i sosialfaglig arbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk. [Kap. 1 & 3]
- Fredwall, T. E. (2015). *Murer og moral: en bok om straff, verdier og fengselsbetjenter*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. [s. 26-39]
- Fridhov, I. M., & Langelid, T. (2017). Importmodellen i norsk fengselsvesen. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap*, 104(3), 259-288.
- Halvorsen, E., Khawaja, N., & Storvik, B. L. (2019). *Rapportlære for kriminalomsorgen*. Bergen: Fagbokforlaget. [kap. 1 & 2]
- Hammerlin, Y. (2015). Å bryte livet i fengsel - og når livet og fengselslivet blir en livstruende byrde. *Psyke & Logos*, 36(1), 174-194.
- Helgesen, L. A. (2017). *Menneskets dimensjoner: lærebok i psykologi* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. [s. 246-274]
- Hjellnes, S. (2006). Totale trekk ved fengsel og fengsling. I E. Larsen (Red.), *Fengslet som endringsarena* (KRUS håndbok 3/2006, s.118-147). Oslo: KRUS.
- Johnsen, L. G. W. (2019). *Risikovurdering: praktisk risiko- og sårbarhetsanalyse i virksomheter* (2. utg.). Oslo: Gyldendal. [s. 11-79]
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2014). *Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen* (Meld. St. 12 (2014-2015)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/> [s. 32-33]
- Karlsen, V. (2001). Oss betjenter imellom. I E. Larsen (Red.), *Etikk og moral på en utfordrende yrkesarena* (s. 127-159). Oslo: KRUS.
- Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS. (2006). *Sikkerhet i fengsel: SIF*. Oslo: KRUS. [Del 1: s. 2-14; Del 2: s. 3-25]
- Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS. (2009). *Sikkerhet i friomsorgen: SIFO*. Oslo: KRUS. [s. 51-61]
- Kriminalomsorgsdirektoratet. (2019). *Håndbok sikkerhets- og beredskapsarbeid i kriminalomsorgen*. Lillestrøm: KDI. [s. 5-18, 25-32 & 34-41]
- Kvalnes, Ø. (2017). *Se gorillaen! Etikk i arbeid* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. [s. 49-72]
- Lund, P. E. (2006). Ledelse og makt i kriminalomsorgen. I E. Larsen (Red.), *Fengslet som endringsarena* (KRUS håndbok 3/2006, s. 294-322). Oslo: KRUS.
- Nymo, K. (2006). På sporet av den profesjonelle fengselsbetjenten. I E. Larsen (Red.), *Fengslet som endringsarena* (KRUS håndbok 3/2006, s. 90-109). Oslo: KRUS.
- Sandham, D. (2018). *Sikkerhet og fysisk maktanvendelse i kriminalomsorgen*. Drammen: Vett & Viten. [s. 9-89]
- Stranden, R. (2019). *Sikring: en innføring i teori og praksis*. Oslo: Gyldendal. [s. 19-78]
- Øiseth, O. V., Vindenes, V., Sundvoll, A., & Kjeldsen, T. (2014). *Tegn og symptomer på misbruk av narkotika eller andre rusmidler* (4. utg.). Drammen: Vett & Viten. [s.45-92]

Relevant fra overordnet rammeverk:

- Europarådet. (2006). *Ministerkomiteens rekommandasjon Rec(2006)2 til medlemsstatene om de europeiske fengselsreglene*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/internasjonalt-regelverk-og-rekommandasjoner.237917.no.html>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2014). *Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen* (Meld. St. 12 (2014-2015)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no> [Kap. 7, pkt. 7.1, s. 32-33]
- Justis- og politidepartementet. (2008). *Straff som virker – mindre kriminalitet - tryggere samfunn (kriminalomsorgsmeldinga)* (St. meld. nr. 37 (2007-2008)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/> [kap. 3, s. 19-22]
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017). *Etiske retningslinjer for statstjenesten* (Revidert juni 2017). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/etiske-retningslinjer-for-statstjenesten/id88164/>
- Kriminalomsorgen. (2020). *Etiske retningslinjer for statstjenesten: med tillegg og kommentarer knyttet til kriminalomsorgens virksomhet*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/retningslinjer.237912.no.html>
- Kriminalomsorgens sentrale forvaltning. (2006). *Kriminalomsorgens sikkerhetsstrategi 2006-2010*. Oslo: KSF.
- Kriminalomsorgsdirektoratet. (2014). *Virksomhetsstrategi 2014-2018*. Lillestrøm: KDI.
- Kriminalomsorgsdirektoratet. (2020). *Generell tjenesteinstruks for ansatte i kriminalomsorgen*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/retningslinjer.237912.no.html>

KRUS1100 STRAFFEGJENNOMFØRINGSRETT OG ANDRE JURIDISKE EMNER

Emnekode og emnenavn	KRUS1100 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner
Engelsk emnenavn	The Law of Execution of Sentences and Other Legal Topics
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	10
Semester	1
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

En fengselsbetjent skal være bevisst det rettslige handlingsrommet for sin makt- og myndighetsutøvelse, og skal kunne identifisere og løse juridiske problemstillinger innen fagfeltet. Det stilles krav til muntlig og skriftlig å kunne ta stilling til og løse oppgaver innen sentrale områder: Straffegjennomføringsrett, menneskerettigheter og internasjonale forpliktelser, forvaltningsrett og saksbehandling, samt strafferett og straffeprosess.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskaper

Aspiranten

- har kunnskap om saksbehandling, forvaltningsrettslige prinsipper, juridiske begreper og metode
- har kunnskap om sentrale regler for straffegjennomføring
- har kunnskap om relevant nasjonalt og internasjonalt regelverk
- har kjennskap til utvalgte straffebestemmelser samt straffeprosessuelle prinsipper og saksgang
- har kjennskap til de grunnleggende prinsippene for personvern

Ferdigheter

Aspiranten

- kan identifisere og ta stilling til juridiske problemstillinger
- kan veilede innsatte og domfelte om rettigheter og plikter under straffegjennomføring
- kan bruke juridisk kunnskap som grunnlag for gode vurderinger og beslutninger i sitt arbeid som fengselsbetjent

Generell kompetanse

Aspiranten

- kan anvende juridisk metode ved løsning av rettslige spørsmål og identifisere juridiske spørsmål i en kriminalomsorgsfaglig kontekst
- har bevissthet om de juridiske rammene for kriminalomsorgens maktutøvelse
- er bevisst sitt ansvar for tilrettelegging av innsattes egenutvikling mot et kriminalitetsfritt liv

- har forståelse for menneskerettighetenes betydning for individ og samfunn
- har forståelse for enkeltindividets rett til å bestemme over egne personopplysninger
- har evnen til å videreutvikle juridisk tenkning og refleksjon for å kunne ivareta rettssikkerheten til innsatte, ansatte og samfunnet

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Organiserte læringsaktiviteter:

- Auditoriet: Forelesninger, oppgavegjennomgang
- Seminar: Undervisning, oppgavegjennomgang, faglige diskusjoner og praktiske/teoretiske øvelser
- Gruppeundervisning: Faglige diskusjoner, praktiske/teoretiske øvelser samt styrt læringsaktivitet med veiledning fra faglig tilsatt

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 6 timer

En intern og en ekstern sensor

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått

Hjelpemidler til eksamen

Se egne retningslinjer

PENSUM

Bragdø-Ellenes, S. C., & Abusland, T. (2017). *Forvaltningsrett i et nøtteskall*. Oslo: Gyldendal juridisk. [48 – 73]

European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT). (2015). *CPT standards. "Substantive" sections of the CPT's General Reports (CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2015)*. Strasbourg: Council of Europe. [Kap. 1-2, 5-6 & 8]

Fredriksen, S. (2016). *Lovbrudd, skyld og straff: hovedlinjer i alminnelig strafferett*. Oslo: Gyldendal juridisk. [Kap. 4-9 & 11]

Fredriksen, S. (2018). *Innføring i straffeprosess* (4. utg.). Oslo: Gyldendal juridisk. [s. 19-22, 49-53, 61-68, 75-78, 160-174, 278, 285-294, 317-318, 304-307]

Mæhle, S. S., & Aarli, R. (2017). *Fra lov til rett* (2. utg.). Oslo: Gyldendal juridisk. [s. 101-108, 131-141, 143-163 & 185-193.]

Schartum, D. W., & Bygrave, L. A. (2016). *Personvern i informasjonssamfunnet: en innføring i vern av personopplysninger* (3. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. [113 – 122]

Storvik, B. L. (2017). *Straffegjennomføring* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. [s. 21-60, 62-132, 138-156, 194-231, 254-319, 328-340, 348-381, 382-414]

Strand, V. B., & Larsen, K. M. (2015). *Menneskerettigheter i et nøtteskall*. Oslo: Gyldendal juridisk. [s. 23-34, 123-131 & 150-162]

Wegner, R. B. (2015). *Strafferett: spesiell del* (2. utg.). Drammen: Vett & Viten. [s. 41 – 54, 115 – 123 og 159 – 176]

Relevant fra overordnet rammeverk:

Europarådet. (2006). *Ministerkomiteens rekommandasjon Rec(2006)2 til medlemsstatene om de europeiske fengselsreglene*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/internasjonalt-regelverk-og-rekommandasjoner.237917.no.html>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017). *Etiske retningslinjer for statstjenesten* (Revidert juni 2017). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/etiske-retningslinjer-for-statstjenesten/id88164/>

Kriminalomsorgen. (2020). *Etiske retningslinjer for statstjenesten: med tillegg og kommentarer knyttet til kriminalomsorgens virksomhet*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/retningslinjer.237912.no.html>

Kriminalomsorgsdirektoratet. (2020). *Generell tjenesteinstruks for ansatte i kriminalomsorgen*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/retningslinjer.237912.no.html>

KRUS1200 KRIMINALITET OG STRAFF

Emnekode og emnenavn	KRUS1200 Kriminalitet og straff
Engelsk emnenavn	Crime and Punishment
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng:	10
Semester:	1.
Undervisningsspråk:	Norsk

INNHOOLD

Det er viktig at fengselsbetjenter har kunnskap om ulike forhold som kan føre til kriminalitet og hvordan samfunnet møter kriminalitet. Emnet gir kunnskap om innsatte og straffedømte, kriminalitetens mulige årsaker, begrunnelser for straff, kriminalitetsbildet og forebygging av kriminalitet. Introduksjon til akademisk skriving er også lagt til dette emnet.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Aspiranten

- har kjennskap til straffesakskjeden og kriminalomsorgens rolle
- har kunnskap om mulige forklaringer på kriminalitet
- har kunnskap om ulike begrunnelser for straff og straffens virkninger
- har kunnskap om kriminalitetsbildet, innsatte og straffedømte
- har kunnskap om kriminalitetsforebygging

- kjenner til vitenskapelig tenkemåte

Ferdigheter

Aspiranten

- kan anvende faglig kunnskap for å forstå mulige årsaker til kriminalitet
- kan reflektere over ulike begrunnelser for straff
- kan forholde seg kritisk til statistikk og forskningsbasert kunnskap om kriminalitet
- kan reflektere over utfordringer i forebyggingsarbeidet
- kan anvende faglitteratur og andre relevante informasjonskilder til å strukturere og formulere faglige resonnementer, både muntlig og skriftlig

Generell kompetanse

Aspiranten

- kan forholde seg kritisk til ulike kunnskapskilder
- kan anvende kunnskap til kritisk refleksjon

- kan bringe inn ulike perspektiver i diskusjoner om kriminalitet og straff

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Emnet dekkes gjennom ulike læringsformer som forelesninger, seminar, basisgrupper og selvstudier. Deler av pensum blir gjennomgått i undervisningen, men aspirantene har selv ansvar for å sette seg inn i gjeldende læringsutbyttebeskrivelser og pensum i emnet. Det forventes at aspirantene deltar aktivt i diskusjoner i basisgruppe og seminar.

Arbeidskrav

- Individuell skriftlig oppgave.
- Oppgaven må være bestått før oppmelding til muntlig eksamen.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell muntlig eksamen. En intern og en ekstern sensor.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk:

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen:

Ingen hjelpemidler er tillatt.

PENSUM

Bjergo, T. (2015). *Forebygging av kriminalitet*. Oslo: Universitetsforlaget. [Kapittel 1].

Christie, N. (2004). Straffen som problem. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap*, 91(4), 302-310.

Dalland, C. P., & Dalland, O. (2016). *Studentens hva, hvordan og hvorfor*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Eide, A. K., & Giertsen, H. (2009). *Med! eller? Virkninger av, og utfordringer ved, gjenopprettende rett som alternativ til straff* (NF-rapport nr. 14/2009). Hentet fra www.nordlandsforskning.no [Kap. 4 & 6].

Frønes, I., & Strømme, H. (2010). *Risiko og marginalisering: norske barns levekår i kunnskapssamfunnet*. Oslo: Gyldendal. [Kapittel 3].

Johnsen, B. (2011). Forvaring - fra særreaksjon og «straff» til lovens strengeste straff: et skritt frem eller ett tilbake? *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap*, 98(1), 2-16.

Justis- og beredskapsdepartementet. (2015). *Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen* (Meld. St. 12. (2014-2015)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/> [Kap. 4, kap. 7 punkt.7.3, 7.4 & 7.5 & kap. 8]

Justis- og beredskapsdepartementet. (2019). *For budsjettåret 2020. Utgiftskapitler: 61, 400-491. Inntektskapitler: 3400-3490: Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 20. september 2019, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Solberg)* (Prop. 1 S (2019-2020)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/> [Hovudinnleiing, s. 13-34]

Kristoffersen, R., & Iversen, J. S. (2018). Samfunnsstraff – på tide med en revisjon. *Tidsskrift for strafferett*, 18(3), 151-180. [institusjonsarkiv: <http://hdl.handle.net/11250/2569166>]

Larsson, P., & Korsell, L. (2010). Organisert kriminalitet, en kunnskapsstatus. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap*, 97(3), 443-454.

- Lid, S. (2016). Ungdom og straff på 2000-tallet – nye praksiser, kjente dilemmaer. *Sosiologi i dag*, 46(3-4), 38-63
- Lomell, H. M. (2017). Kriminalstatistikk. I H. M. Lornell & M.-L. Skilbrei (Red.), *Kriminologi* (s. 29-54). Oslo: Universitetsforlaget.
- Lomell, H. M. (2017). Lovbrudd. I H. M. Lornell & M.-L. Skilbrei (Red.), *Kriminologi* (s. 55-81). Oslo: Universitetsforlaget.
- Lomell, H. M., & Skilbrei, M.-L. (2017). Hva er kriminologi? I H. M. Lornell & M.-L. Skilbrei (Red.), *Kriminologi* (s. 11-28). Oslo: Universitetsforlaget.
- Natland, S. (2008). Voldelige jenter - nye former for femininitet? *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 8(2), 3-24.
- Nymo, K. (2015). Hvorfor straffer vi - egentlig? *Tidsskrift for strafferett*, 15(3), 287-314.
- Revol, K. M. (2015). *Innsattes levekår 2014: før, under og etter soning*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Skarøhamar, T. (2017). Lovbrytere. I H. M. Lomell & M.-L. Skilbrei (Red.), *Kriminologi* (s. 82-98). Oslo: Universitetsforlaget.
- Skilbrei, M.-L. (2017). Ofre. I H. M. Lomell & M.-L. Skilbrei (Red.), *Kriminologi* (s. 99-120). Oslo: Universitetsforlaget.
- Skog, O. J. (2006). *Skam og skade: noen avvikssosiologiske temaer*. Oslo: Gyldendal akademisk. [Kap. 1, s. 15-36 & kap. 6, s. 189-222]
- Storvik, B. L. (2017). *Straffegjennomføring* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. [s. 498-503]
- Sætre, M., Hofseth, C., & Kjenn, B. L. (2018). *Trender i kriminalitet 2018 – 2021: Digitale og globale utfordringer*. Hentet fra <https://www.politiet.no/>
- Thorsen, L., Lid, S., & Stene, R. J. (2009). *Kriminalitet og rettsvesen 2009*. Hentet fra <https://www.ssb.no/> [Kap. 2]

KRUS1300 INTRODUKSJON TIL FENGSELS- BETJENTROLLEN OG KRIMINALOMSORGEN II

Emnekode og emnenavn	KRUS1300 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen II
Engelsk emnenavn	Introduction to the Role of the Prison Officer and the Norwegian Correctional Services II
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Praktiske fellesemner
Studiepoeng	10
Semester	2.
Undervisningsspråk	Norsk

INNHold

I dette emnet introduseres aspirantene for veiledet praksis og praksisstudier. Emnet gir rammer for praksis og studiearbeid. Det legges vekt på fengselsbetjentens rolle og arbeid i lokal organisering og ledelse, profesjonsetikk og juss.

Kommunikasjon med kolleger og innsatte/domfelle vektlegges. Krisehåndtering og grunnleggende sikkerhetsprosedyrer står sentralt

Skriftlighet i tjenestutførelse med fokus på kartlegging, dokumentasjon og bruk av fagsystemer vil tematiseres gjennomgående.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskaper

Aspiranten

- forstår hvordan fengsel med høyt sikkerhetsnivå er organisert
- kjenner lokalt regelverk og forstår hvordan dette er forankret i lov og forskrift
- forstår hvordan ulike profesjonsgrupper bidrar i straffegjennomføringen
- har kjennskap til hvordan sikkerhetsprosedyrer og kontrolltiltak er operasjonalisert
- har kunnskap om juridiske rammer, taktiske prinsipper og etiske avveininger ved aksjonstjeneste og bruk av tvangsmidler
- har kjennskap til hvordan tilbakeførings- og miljøarbeid er tilrettelagt og gjennomføres i fengsel med høyt sikkerhetsnivå
- har forståelse for utfordringer rusmidler, legale medikamenter og dopingmidler kan skape i fengsel

Ferdigheter

Aspiranten

- kan utføre rutineoppgaver som fengselsbetjent innenfor etiske og juridiske rammer
- kan kommunisere og samhandle med kolleger og innsatte/domfelte
- kan gjennomføre enkle risikovurderinger, utføre påkrevde sikkerhetstiltak og kontrollrutiner
- behersker fysisk maktanvendelse med hovedvekt på aksjonstjeneste og bruk av tvangsmidler
- kan bruke utvalgte IKT-baserte fagsystemer

Generell kompetanse

Aspiranten

- har oversikt over lokalt sikkerhetsregime og daglige rutiner for fengselsbetjenter og kan bidra til å ivareta statisk, organisatorisk og dynamisk sikkerhet
- kan reflektere rundt egen og andres tjenesteutøvelse

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

- Seminarundervisning
- Praktisk instruksjon og øvelser
- Gruppearbeid
- Selvstudier
- Individuell oppgaveløsning
- Veiledet praksis

Arbeidskrav

- Ferdighetsprøver i fysisk maktanvendelse
- Grunnleggende opplæring i yrkesspesifikke ferdigheter
- Gjennomført veiledningsvakter

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell skriftlig oppgave. Intern sensor

Karakterskala/vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er Bestått/ikke bestått

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Alle hjelpemidler tillatt

PENSUM

- Bang, S. (2003). *Rørt, rammet og rystet: faglig vekst gjennom veiledning*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 21 – 25]
- Bie, K. (2010). *Refleksjonshåndboken: for bedre læring* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Eide, T., & Eide, H. (2004). *Kommunikasjon i praksis: relasjoner, samspill og etikk i sosialfaglig arbeid*. Oslo: Gyldendal. [s. 155-235]
- Halvorsen, E., Khawaja, N., & Storvik B. L. (2019). *Rapportlære for kriminalomsorgen*. Bergen: Fagbokforlaget. [kap. 3 & 4]
- Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS. (2006). *Sikkerhet i fengsel: SIF*. Oslo: KRUS. [kap. 2, s. 32-41, 59-69, 83-94]
- Kvalnes, Ø. (2017). *Se gorillaen! Etikk i arbeid* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. [kap. 3 & 4]
- Olsvik, E. H. (2016). *Vitenskapsteori for sykepleie: tenkemåter i kunnskapsstyrt profesjonsutøvelse*. Drammen: Vett & Viten. [s. 139 – 152]
- Sandham, D. (2018). *Sikkerhet og fysisk maktanvendelse i kriminalomsorgen*. Drammen: Vett & Viten. [s. 90-121]
- Øiseth, O. V., Vindenes, V., Sundvoll, A., & Kjeldsen, T. (2014). *Tegn og symptomer på misbruk av narkotika eller andre rusmidler* (4. utg.). Drammen: Vett & Viten. [s.13-44, 93-114]

Forutsettes kjent:

Rundskriv 2/2002 – Retningslinjer for kontaktbetjentarbeidet.

Lokale retningslinjer og instruksverk medregnes ikke i pensum.

KRUS2000 SIKKERHET OG RISIKO I

Emnekode og emnenavn	KRUS2000 Sikkerhet og risiko I
Engelsk emnenavn	Safety, Security and Risk Management I
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Praktiske fellesemner
Studiepoeng	30
Semester	2. og 3.
Undervisningsspråk	Norsk

INNHOLD

Emnet skal bidra til at aspirantene får grunnleggende kompetanse i å planlegge, gjennomføre og vurdere tiltak som fremmer sikkerhet for samfunn, ansatte, innsatte og domfelte. I emnet skal aspirantene oppøve sin evne til å reflektere kritisk over egen og andres tjenesteutøvelse. Emnet videreføres i fjerde semester.

Emnet er tverrfaglig og er basert på praktisk og forskningsbasert kunnskap. Emnet bygger på tilegnede kunnskaper og ferdigheter fra første semester og introduksjonsemnet i andre semester.

Skriftlighet i fengselsbetjentrollen med fokus på kartlegging, dokumentasjon og bruk av fagsystemer vil tematiseres gjennomgående.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskaper

Aspiranten

- kan gjøre rede for hvordan statisk, dynamisk og organisatorisk sikkerhet ivaretas på ulike sikkerhetsnivåer i forskjellige straffegjennomføringsformer
- har innsikt i fengselsbetjentes rolle og rutiner for daglig risikovurdering med sikte på å ivareta sikkerheten for både innsatte, ansatte og samfunnet
- har forståelse for sentrale elementer i beslutningsteori med fokus på situasjonsoppfatning og beslutningstagning
- har innsikt i rutiner og prosedyrer ved innkomst, utgang og overføring til andre straffegjennomføringsformer
- kan vise til ulike mekanismer som kan virke konfliktfremmende og konfliktdepende i fengsel
- har kunnskap om etiske og juridiske føringer i sikkerhetsarbeidet
- forstår betydningen av god sikkerhetskultur

Ferdigheter

Aspiranten

- kan beherske ulike former for kartlegging og dokumentasjon gjennom bruk av utvalgte fagsystemer
- kan skriftlig og muntlig planlegge, gjennomføre og vurdere sikkerhetstiltak og kontrollrutiner innenfor utvalgte straffegjennomføringsformer

- kan foreta ulike typer risikovurderinger og formidle disse til berørte parter, både muntlig og skriftlig
- kan tolke ulike signaler på konfliktnivå og bruke tilpasset kommunikasjon for å håndtere og løse konflikter med lavest mulig grad av intervensjon
- kan identifisere kjennetegn ved innsatte og domfelte som utgjør risiko for seg selv og andre
- kan gjenkjenne egne og andres stressreaksjoner og gjennomføre utvalgte stressmestringsteknikker
- kan iverksette nødvendige risikoreduserende tiltak, alene og i samarbeid med andre aktører
- kan gjennomføre ulike kontrolltiltak med en bevissthet om tiltakenes til dels inngripende karakter
- forstår og ivaretar egen rolle i beredskaps- og kritesituasjoner
- kan ivareta informasjonssikkerhet og anvende kriminalomsorgens ulike fagsystemer til å innhente, registrere og formidle informasjon
- kan forholde seg aktivt til juridiske og etiske rammer for sikkerhetsarbeidet
- kan anvende lover og regelverk knyttet til kontrolltiltak på konkrete situasjoner

Generell kompetanse

Aspiranten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere tiltak som fremmer trygghet og sikkerhet for samfunn, ansatte, innsatte og domfelte
- kan reflektere kritisk over egen og andres tjenesteutøvelse innen sikkerhet og risiko i lys av tilegnet teori, juridisk regelverk og yrkesetiske retningslinjer
- kan fremstå som troverdig og egnet i de ulike tjenestefunksjoner innen sikkerhetsarbeid
- kan reflektere kritisk over egen og andres tilnærming i sikkerhetsarbeidet

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

- Øvelser og demonstrasjoner
- Gjennomført veiledningsvakter
- Hospitering
- Forelesninger
- Seminar
- Gruppearbeid
- Selvstudier
- Individuell oppgaveløsning

Arbeidskrav

A. Praktiske/metodiske tester

Følgende 5 praktiske/metodiske tester er obligatoriske:

- Visitasjon av person
- Visitasjon av rom
- Luftevakt (fellesluft/stråleluft)
- Bruk av fagsystemer: hendelsesrapport
- Bruk av fagsystemer: forklaring

Av følgende 3 praktiske/metodiske tester skal aspiranten avlegge 1 som velges av aspirantleder:

- Besøk (mottakelse vakthold)
- Framstilling

- Rådsmøte/saksbehandling/vedlegg

B. Aspiranten skal levere 3 mappebidrag i løpet av andre og tredje semester. Temaene for disse er:

- Risikovurdering på individ- og gruppenivå (individuell bidrag)
- Konflikt, stress og kriser (gruppebidrag)
- Praktisk sikkerhetsarbeid (individuell bidrag)

Det vil bli gitt veiledning etter nærmere retningslinjer.

C. Gjennomført veiledningsvakter

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

2-dagers individuell hjemmeeksamen for bearbeiding av et mappebidrag utvalgt av KRUS.
En intern og en ekstern sensor

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Alle hjelpemidler tillatt

PENSUM

- Auli, T. (2008). Å nulle ut trusselen. I H. Bekken (Red.), *Fengselsliv og menneskeverd: tekster om skyld og sorg, soning og forsoning* (s. 136-153). Oslo: Verbum.
- Bang, H. (2011). *Organisasjonskultur* (4.utg.) Oslo: Universitetsforlaget. [kap. 3, s.45-75]
- Bang, S. (2003). *Rørt, rammet og rystet: faglig vekst gjennom veiledning*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 26 – 43]
- Bråten, O. A. (2011). *Håndbok i konflikthåndtering: forebygging av trakassering, trusler og vold*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. [s. 47-150]
- Dahlberg, S., & Olofsson, B. (2004). Förhandling i krissituationer. I S. Å. Christianson & P. A. Granhag (Red.), *Polispsykologi* (s. 171-193). Stockholm: Natur och kultur.
- Eid, J., & Harris, A. (2018). Emosjoner, stress og mestring. I J. Eid & B. H. Johnsen (Red.), *Operativ psykologi* (3. utg., s. 136-169). Bergen: Fagbokforlaget.
- Engelsrud, G. (2017). *Styring og vern: arbeidsrett i offentlig sektor*. Oslo: Cappelen Damm. [side 277-292]
- Halvorsen, E., Khawaja, N., & Storvik, B. L. (2019). *Rapportlære for kriminalomsorgen*. Bergen: Fagbokforlaget. [kap. 5]
- Hammerlin, Y., & Rokkan, T. (2012). *Vold og trusler mot tilsatte i kriminalomsorgen: sluttrapport 2004-2010: mørketall* (KRUS Rapport nr. 1/2012). Oslo: KRUS. [s. 66 – 167]
- Hotvedt, T. (2001). *Konflikt og konflikthåndtering i arbeidslivet*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 25 – 37]
- Johnsen, B. H., Harris, A., & Eid, J. (2019). Mestring av stress. I B. H. Johnsen & J. Eid (Red.), *Operativ psykologi 2: anvendte aspekter* (s. 317-330). Bergen: Fagbokforlaget.
- Justis- og politidepartementet. (2008). *Straff som virker – mindre kriminalitet - tryggere samfunn (kriminalomsorgsmeldinga)* (St. meld. nr. 37 (2007-2008)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/> [kap. 6.10.3. & kap. 8]

- Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS. (2016). *Radikalisering og voldelig ekstremisme: håndbok for ansatte i kriminalomsorgen med særskilt fokus på håndtering i fengsel* (KRUS håndbok nr. 2/2016). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/2425537> [s. 57-68]
- Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS. (2006). *Sikkerhet i fengsel: SIF*. Oslo: KRUS. [kap. 2, s. 41-59, 69-76, 94-105]
- Lauritzen, F., Johansen, P. W., Heierdal, M., Helle, C., Sagoe, D., Velsvik, R., . . . Thorsby, P. M. (2017). *Doping og folkehelse*. Hentet fra <https://antidoping.no/>
- Lillevik, O. G., & Øien, L. (2014). *Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 13-46, 47-74, 93-130, 151-168]
- Storvik, B. L. (2017). *Straffegjennomføring* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. [s. 320-328, 340-347]
- Tulloch, B. (2010). Guarding against manipulation by criminal offenders. *Australasian journal of correctional staff development*. Hentet fra <http://csa.intersearch.com.au/csajspui/bitstream/10627/456/1/Guarding-against-Manipulation-by-Criminal-Offenders.pdf>

KRUS2100 TILBAKEFØRINGS- OG MILJØARBEID I

Emnekode og emnenavn	KRUS2100 Tilbakeførings- og miljøarbeid I
Engelsk emnenavn	Community Reintegration and Social Work I
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Praktiske fellesemner
Studiepoeng	20
Semester	2. og 3.
Undervisningsspråk	Norsk

INNHOOLD

I dette emnet skal aspirantene tilegne seg grunnleggende ferdigheter innen tilbakeførings- og miljøarbeid for fengselsbetjenter. Emnet er tverrfaglig og er basert på praktisk og forskningsbasert kunnskap. Emnet bygger på tilegnede kunnskaper og ferdigheter fra første semester og introduksjonsemnet i andre semester.

Emnet har fokus på tilbakeførings- og miljøarbeid i ulike straffegjennomføringsformer. Kontaktbetjentarbeid og annet veiledningsarbeid presenteres og drøftes.

Samarbeid om tilbakeførings- og miljøarbeid med andre profesjonsgrupper i og utenfor kriminalomsorgen står sentralt.

Skriftlighet i fengselsbetjentrollen med fokus på kartlegging, dokumentasjon og bruk av fagsystemer vil tematiseres gjennomgående.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskaper

Aspiranten

- har kunnskap om tilbakeførings- og miljøarbeid i ulike straffegjennomføringsformer
- har kunnskap om ulike utfordringer innsatte og domfeltes psykiske helse- og rusproblematikk representerer i tilbakeførings- og miljøarbeidet
- har kunnskap om ulike relevante metoder for kommunikasjons- og relasjonsarbeid
- kan gjøre rede for rammer for og innhold i kontaktbetjentarbeid
- har kunnskaper om påkjenninger og reaksjoner som kan oppstå i varetekt, isolasjon og andre fengselsopphold
- har kunnskaper om juridiske rammer for tilbakeførings- og miljøarbeid, og kjennskap til ulike domfelte og innsattes juridiske situasjon

Ferdigheter

Aspiranten

- kan beherske ulike former for kartlegging og dokumentasjon gjennom bruk av utvalgte fagsystemer
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere tilbakeførings- og miljøarbeid med innsatte og domfelte

- kan gjenkjenne symptomer på vanlige psykiske lidelser hos innsatte og domfelte
- kan innhente, bearbeide og formidle nødvendig informasjon for saksbehandling av ulike søknader fra innsatte
- behersker kommunikasjon med innsatte og domfelte
- kan bidra i målrettede tiltak for å avhjelpe skadevirkninger ved ulike former for isolasjon
- kan ivareta veiledningsplikt overfor innsatte
- kan anvende regelverk for utganger, overføringer og løslatelser til å veilede innsatt

Generell kompetanse

Aspiranten

- kan reflektere kritisk over egen og andres tilnærming i tilbakeførings- og miljøarbeid i lys av tilegnet teori, juridiske rammer og profesjonsetiske retningslinjer
- kan utføre tilbakeførings- og miljøarbeid alene og i samarbeid med andre
- kan ivareta innsatte og domfelte med omsorg og respekt

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

- Gjennomført veiledningsvakter
- Øvelser og demonstrasjoner
- Hospitering
- Seminar
- Gruppearbeid
- Selvstudier
- Individuell oppgaveløsning

Arbeidskrav

A. Praktiske/metodiske tester

Følgende 2 praktiske/metodiske tester er obligatoriske:

- Overlapping (avdelingsintern)
- Kontaktbetjentsamtale/annen strukturert, profesjonell samtale

Av følgende 3 praktiske/metodiske tester skal aspiranten avlegge 1 som velges av aspirantleder:

- Samtale i fellesskapssituasjonen (grupper av innsatte)
- Innkomstamtale (innkomst til fengsel eller avdeling)
- Ansvarsgruppe/trekantsamtale

B. Aspiranten skal levere 3 mappebidrag i løpet av andre og tredje semester. Temaene for disse er:

- Innkomst, varetekt, isolasjon og psykiske lidelser (gruppebidrag)
- Kontaktbetjentarbeid og kommunikasjon (individuell bidrag)
- Praxis ved ulike straffegjennomføringsformer (individuell bidrag)

Det vil bli gitt veiledning etter nærmere retningslinjer.

C. Gjennomført veiledningsvakter

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell muntlig eksamen med utgangspunkt i et mappebidrag utvalgt av KRUS. Intern og ekstern sensor. Intern sensor fra KRUS.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Ingen hjelpemidler tillatt

PENSUM

- Danielsen, T., & Karlsen, V. (2008). *Kvalitet i varetektsarbeidet: del 1: manual* (KRUS Håndbok 1/2008). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/160493> [s. 9-128]
- Eide, T., & Eide, H. (2004). *Kommunikasjon i praksis: relasjoner, samspill og etikk i sosialfaglig arbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 236-299]
- Hammerlin, Y. (2009). *Selv mord og selvmordsnærhet i norske fengsler: selvmordsforebyggende arbeid i fengsel* (KRUS håndbok 3/2009). Oslo: KRUS. [s. 51-66 & 131-142]
- Haugen, S. (2013). *Endring fra innsiden: forberedelse til rusbehandling bak fengselsmurene*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 46 – 81]
- Helgesen, J. (Red.). (2006). *Rusmiddelkunnskap for tilsatte i kriminalomsorgen* (KRUS håndbok 2/2006). Oslo: KRUS. [s. 47-59]
- Hjellnes, S. (2009). *Om noen glippsoner og muligheter ved løslatelse* [Nsfk:s 51 forskningsseminar]. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/160670>
- Hjellnes, S. (2019). Kontaktbetjentrollen i straffegjennomføring i fengsel. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 87-103). Bergen: Fagbokforlaget.
- Håkonsen, K. M. (2014). *Psykologi og psykiske lidelser* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 271-319, 326-329, 339-421]
- Lillevik, O. G., & Øien, L. (2014). *Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 75-92]
- Linde, S., & Nordlund, I. (2006). *Innføring i profesjonelt miljøarbeid: systematikk, kvalitet og dokumentasjon* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. [s. 106-139]
- Nytrøen, I. (2019). Bruken av isolasjon i fengsel – fra en fengselsbetjents perspektiv. I M. Rua & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon: et fengsel i fengselet* (s. 195-209). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Rosdahl, G. (2016). *Den motiverende samtale: praktisk håndbok til samtaler om rehabilitering*. København: Munksgaard. [s. 7-80]
- Rosenqvist, R. (2019). Ivaretagelse og oppfølging av innsatte med psykiske lidelser. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 206-224). Bergen: Fagbokforlaget.
- Rua, M., Smith, P. S., Horn, T., & Nilsen, J. F. (2019). Isolasjon i skandinaviske fengsler – en oversikt. I M. Rua & P. S. Smith, *Isolasjon: et fengsel i fengselet* (s. 41-80). Oslo: Cappelen Damm.
- Sivilombudsmannen. (2019). *Særskilt melding til Stortinget om isolasjon og mangel på menneskelig kontakt i norske fengsler* (Dokument 4:3 (2018/19)). Hentet fra <https://www.sivilombudsmannen.no/publikasjoner/saerskilte-meldinger/>
- Smith, P. S. (2008). The effects of solitary confinement. I T. Danielsen & V. Karlsen, *Kvalitet i varetektsarbeidet: del 3: noen perspektiver på varetekt* (KRUS Håndbok 3/2008, s. 28-38). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/160497>

Storvik, B. L. (2017). *Straffegjennomføring* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. [s. 133-137, 232-253, 423-433]

KRUS2200 SIKKERHET OG RISIKO II

Emnekode og emnenavn	KRUS2200 Sikkerhet og risiko II
Engelsk emnenavn	Safety, Security and Risk Management II
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	7,5
Semester	4.
Undervisningsspråk	Norsk

INNHOOLD

Emnet skal gjøre aspiranten i stand til å forebygge og håndtere uønskede hendelser ved å analysere situasjoner i et risikoperspektiv, der fokus på statisk, organisatorisk og dynamisk sikkerhet er sentralt.

Emnet har en samfunnsvitenskapelig tilnærming, der fagområdene psykologi og sosiologi bidrar i forståelsen av sikkerhet på individ-, virksomhets- og samfunnsnivå. Det fokuseres spesifikt på samspillet mellom menneske, teknologi og organisasjon (MTO). Aspirantenes erfaringer fra praksis vil tematiseres gjennomgående i emnet.

I dette emnet gjennomfører aspirantene studiebesøk til andre lands fengsler og friomsorgskontor. Aspiranter som ikke reiser utenlands, skal hospitere hos en eller to av kriminalomsorgens samarbeidspartnere (politi, barnevern mv.) eller i fengsel med lavere sikkerhetsnivå, overgangsbolig eller hos friomsorgen. Sted og omfang for hospitering i Norge skal godkjennes.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Aspiranten

- har bred kunnskap om sikkerhet og risiko på individ-, virksomhets- og samfunnsnivå
- forstår betydningen av den menneskelige faktor og kan utvikle og bidra til god sikkerhetskultur
- forstår statisk, organisatorisk og dynamisk sikkerhet som risikoreduserende tiltak
- har kunnskap om forsvarlig bruk av utvalgte tvangsmidler
- har kunnskap om betydningen av rettssikkerhet i arbeidet med sikkerhet og risiko
- har et kritisk blikk til, og forståelse av, risiko som metode

Ferdigheter

Aspiranten

- kan anvende kunnskap om sikkerhet og risiko til å løse relevante problemstillinger og begrunne sine valg
- kan anvende og forstå metoder for risikovurderinger
- kan forstå og detektere risikofaktorer og iverksette nødvendige risikoreduserende tiltak

- har grunnleggende ferdigheter i planlegging og gjennomføring av massetjenesteaksjoner samt i bruk av godkjente tvangsmidler
- kan forstå og ivareta sin egen og andres rolle i beredskaps- og krisesituasjoner
- kan reflektere kritisk over egen og andres tilnærming ved konflikter og maktanvendelse

Generell kompetanse

Aspiranten

- har praktiske og analytiske ferdigheter innen sikkerhet og risiko
- kan ivareta sikkerheten til innsatte, ansatte og samfunnet
- utfører arbeidet i tråd med etiske retningslinjer og innen juridiske rammer

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Arbeids- og undervisningsformer er plenumsforelesninger, basisgruppearbeid, seminar og praktiske øvelser.

Arbeidskrav

Godkjenningssprøver i massetjeneste og bruk av CS- og OC-spray

Fysisk test

Arbeidskrav må være godkjent før eksamen kan avlegges

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell skriftlig eksamen under tilsyn, 6 timer. Intern og ekstern sensor.

Karakterskala/vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Ingen hjelpemidler tillatt

PENSUM

Aven, T., Boyesen, M., Njå, O., Olsen, K. H., & Sandve, K. (2004). *Samfunnssikkerhet*. Oslo: Universitetsforlaget. [s. 15-66]

Drake, D. H. (2008). Staff and order in prisons. I J. Bennett, B. Crewe, & A. Wahidin (Red.), *Understanding prison staff* (s. 153-167). Cullompton: Willan.

Kongsvik, T. (2013). *Sikkerhet i organisasjoner*. Oslo: Akademika. [s. 107-128]

Liebling, A. (2015). A new 'ecology of cruelty'? The changing shape of maximum-security custody in England and Wales. I K. Reiter & A. Koenig (Red.), *Extreme punishment: Comparative studies in detention, incarceration and solitary confinement* (s. 91-114). Basingstoke: Palgrave Macmillan.

- Liebling, A., Price, D., & Shefer, G. (2011). *The prison officer* (2. utg.). Abingdon: Willan. [s. 42-55 & 160-169]
- Lunde, I. K. (2019). *Praktisk krise- og beredskapsledelse* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. [s. 27-83]
- Reason, J. (1997). *Managing the risks of organizational accidents*. Aldershot: Ashgate.
[s. 1-20, 61-83 & 191-222]
- Reason, J. (2015). *Organizational accidents revisited*. Farnham: Ashgate. [s. 41-97]
- Sandham, D. (2018). *Sikkerhet og fysisk maktanvendelse i kriminalomsorgen*. Drammen: Vett & Viten.
[s.123-153]
- Sommer, M., Pollestad, B. & Steinnes, T. (2020). *Beredskapsøving og –læring*. Bergen: Fagbokforlaget. [Kap. 1-7]
- Stranden, R. (2019). *Sikring: en innføring i teori og praksis*. Oslo: Gyldendal. [s. 79-129 & 133-363]

KRUS2300 TILBAKEFØRINGS- OG MILJØARBEID II

Emnekode og emnenavn	KRUS2300 Tilbakeførings- og miljøarbeid II
Engelsk emnenavn	Community Reintegration and Social Work II
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	15
Semester	4.
Undervisningsspråk	Norsk

INNHold

Tilbakeførings- og miljøarbeid er forankret i kriminalomsorgens mål om å forebygge skadevirkninger av fengslingen og isolasjon og å tilrettelegge for at innsatte og straffedømte skal kunne leve et liv uten kriminalitet etter endt soning. Målet med emnet er å utvikle faglig selvstendige fengselsbetjenter som har kompetanse i å bistå og hjelpe innsatte og domfelte.

I tilbakeførings- og miljøarbeidet inngår ulike virkemidler kriminalomsorgen har til sin rådighet: relasjonsarbeid og kontaktbetjentordningen, forvaltningssamarbeid, progresjonssystemet, fritidsaktiviteter, program, opplæring, arbeid, og samfunnsnyttig tjeneste.

Fengselsbetjentens ulike oppgaver og rolle i tilbakeførings- og miljøarbeidet er emnets hovedtema. Livssituasjon og behov til ulike grupper innsatte vil være sentralt i opplæringen. Aspirantenes erfaringer fra praksis vil tematiseres i emnet.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskaper

Aspiranten

- har kjennskap til utviklingstrekk i kriminalomsorgens tilbakeførings- og miljøarbeid
- har kunnskap om aktuelt regelverk og juridiske problemstillinger i tilbakeførings- og miljøarbeidet under varetekt og straffegjennomføring
- har kunnskap om sentrale virkemidler og metoder i kriminalomsorgens tilbakeførings- og miljøarbeid med innsatte og domfelte
- har bred kunnskap om kommunikasjon og relasjonens betydning i tilbakeførings- og miljøarbeid overfor innsatte og domfelte
- kunnskap om utvalgte perspektiver på interaksjon, motivasjon og læring
- kunnskap om enkelte samfunnsvitenskapelige perspektiver på tilbakeførings- og miljøarbeid under varetekt og straffegjennomføring
- kunnskap om sentrale forsknings- og utviklingsarbeid som omhandler tilbakeførings- og miljøarbeid under varetekt og straffegjennomføring
- kunnskap om veiledning og sin veilederrolle overfor innsatte og domfelte
- kunnskap om utformingen av en tekst etter akademiske standarder

Ferdigheter

Aspiranten

- kan ta stilling til juridiske problemstillinger i tilbakeførings- og miljøarbeidet, og veilede innsatte og domfelte om deres rettigheter og plikter
- kan veilede innsatte og domfelte i personlige og sosiale utfordringer
- behersker samtaleteknikk for etablering og vedlikehold av troverdige relasjoner
- kan inngå i relasjoner med innsatte og domfelte preget av omsorg og respekt
- kan bidra til gjennomføringen av en endringsprosess, ved kartlegging, vurdering og tiltak
- kan bidra til myndiggjøring av innsatte og domfelte, og skape muligheter for deres ressurser
- har innsikt i utvalgte grupper innsattes livssituasjon, behov og juridiske situasjon
- kan drøfte en problemstilling ved bruk av vitenskapelige tekster

Generell kompetanse

Aspiranten

- har god oversikt over kriminalomsorgens samarbeidspartnere
- behersker miljøarbeid og kontaktbetjentarbeid
- kan utføre tilbakeføringsarbeid
- kan samhandle profesjonelt med andre faggrupper
- kan forstå og reflektere kritisk over egen praksis ved bruk av relevante fagbegreper
- kan justere egen praksis i samhandling med innsatte/domfelte og samarbeidspartnere
- kan håndtere komplekse situasjoner fleksibelt og kreativt

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Det benyttes varierte arbeids- og undervisningsformer, basert på en kombinasjon av forelesninger, gruppearbeid, seminar, selvstudier og oppgaveskriving. Veiledning i seminar og grupper forutsetter at aspirantene tar aktivt del i læringen gjennom drøftinger og framlegg.

Med utgangspunkt i tildelt emne fra pensumlitteraturen, gjennomføre en muntlig presentasjon i seminar basert på innlevert notat. Arbeidskravet gjennomføres i grupper

Arbeidskrav må være godkjent før eksamen kan avlegges

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING:

Individuell skriftlig hjemmeeksamen over 3 dager
Intern og ekstern sensor

Karakterskala/Vurderingsuttrykk:

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått

PENSUM

- Anonym. (2019). Mine erfaringer med isolasjon. I M. Rua & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon: et fengsel i fengselet* (s. 157-162). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Bang, S. (2003). *Rørt, rammet og rystet: faglig vekst gjennom veiledning*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 78-92]
- Berg, B. (2015). Velferdsstatens sikkerhetsnett. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L.C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: En grunnbok* (s. 65-79). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bernt, J. F. (2011). Kravet om rettssikkerhet i forvaltningen. I J. F. Bernt & Ø. Rasmussen, *Frihagens forvaltningsrett: bind 1* (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget. [s. 39-65]
- Crawley, E. M. (2004). Emotion and performance: Prison officers and the presentation of self in prisons. *Punishment & society*, 6(4), 411-427. <https://doi.org/10.1177%2F1462474504046121>
- Culbertson, T. (under utgivelse). Kontaktbetjentordningen – på tide med en revisjon. I M.I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Fredwall, T. E. (2013). «Nå må dere forstå at den mannen trenger hjelp.» Fengselsbetjenter, maktesløshet og psykisk helse. I T. Mesel & P. Leer-Salvesen (Red.), *Makt og avmakt: etiske perspektiver på feltet psykisk helse* (s. 222-241). Kristiansand: Portal forlag.
- Garsjø, O. (2001). *Sosiologisk tenkemåte: en introduksjon for helse- og sosialarbeidere* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 207-228]
- Gjeruldsen, K., & Jensen, E. «Alt er jo egeninnsats»—Kvinneres vendepunkter bort fra kriminalitet. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvitenskap*, 108(1), 215-235. <https://doi.org/10.7146/ntfk.v108i1.125572>
- Hamsund, H. & Sandvik A. B. (2019). Pårørendes opplevelse når innsatte isoleres. I M. Rua & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon: et fengsel i fengselet* (s. 177-194). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Hansen, I. L. S. (2019). *NAV i Fengsel. En følgeevaluering av innsattes tilgang til NAV-tjenester* (Fafo-rapport 2017:37) <https://fafo.no/images/pub/2017/20645.pdf> [s. 5-6,23-24,59-66]
- Hanssen, P. H., & Røkenes, O. H. (2012). *Bære eller bryte: kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker* (3.utg.). Bergen: Fagbokforlaget. [s. 9-44]
- Haugen, S. (2013). *Endring fra innsiden: forberedelse til rusbehandling bak fengselsmurene*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 143-171]
- Helgesen, J. H. I. (2017). Ny fangebehandling i norske fengsler? Om innsatte rusbrukeres opplevelser av selvbestemmelse og medvirkning. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 20(2), 100-116. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2017-02-01>
- Henriksen, T. (2016). *Ingen murer er for høye: Mitt liv med dop, kriminalitet og politikk*. Oslo: Aschehoug. [s. 35-59]
- Heum, I. (2014). *Skjønn: Perspektiver på skjønnsutøvelse i NAV*. Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 5-72]
- Hoem, S. (2008). *ADHD: en håndbok for voksne med ADHD* (2. utg.). Oslo: Gyldendal. [s. 31-75]
- Hughes, E. (2009). Thinking inside the box: prisoner education, learning identities, and the possibilities for change. I B. M. Veysey, J. Christian, & D. J. Martinez (Red.), *How offenders transform their lives* (s. 87-103). Cullompton: Willan.
- Høiland, K. (2018). The Good Lives Model i behandling av personer dømt for seksuallovbrudd. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 56(8), 656-665. Hentet fra <https://psykologtidsskriftet.no/>
- Højdahl, T. (2013). *Samtaler om uønsket atferd og endring: 'BaM-samtalen* (Håndbok 3/2013). Oslo: Kriminalomsorgens Utdanningsssenter KRUS. [15-51]
- Håkonsen, K. M. (2014). *Psykologi og psykiske lidelser* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. [s. 39-62, 79-93, 135-153, s.206-230]
- Jussbuss. (2018). *Fangehåndboka: Jussbuss' veiledning i fengselsspørsmål* (7. utg.). Hentet fra <https://foreninger.uio.no/jussbuss/Saksomr%C3%A5der/fengselsrett/> [s. 273-301]
- Kjellebold, A. (2008). Sosiale menneskerettigheter - av betydning for norsk helseog sosialrett? *Nordisk tidsskrift for menneskerettigheter*, 24(4), 301-317.

- Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS. (2015). *Utenlandske statsborgere i kriminalomsorgen: Håndbok for ansatte*. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/2358042> [s.50-66, 78-82]
- Kristiansen, A. (2008). Hva skiller en veiledningssamtale fra andre samtaler? I S. B. Eide, H. H. Grelland, A. Kristiansen, H. I. Sævareid, & D. G. Aasland (Red.), *Til den andres beste: en bok om veiledningens etikk* (s. 24-39). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Langevei, R. & F Svendsen (2020). *Seksuallovbrudd og straffegjennomføring i fengsel Hvordan kan fengselsbetjenten og miljøterapeuten tilrettelegge for utvikling av sunnere seksuell adferd hos unge voksne seksuallovbruddsdømte?* (Bacheloroppgave, Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS). Hentet fra <https://hdl.handle.net/11250/2730600>
- Liebling, A., Price, D., & Shefer, G. (2011). *The prison officer* (2. utg.). Abingdon: Willan. [kap 4, s. 63- 82]
- Lunderberg, I., & Mjåland, K. (2019). Rus, roller og skjønn. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s.278-303). Bergen: Fagbokforlaget.
- Manger, T., Eikeland, O. J., & Asbjørnsen, A. (2019). Utdanning i fengsel. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 123-143). Bergen: Fagbokforlaget.
- Nilssen, M. I. (2007). Å hente seg inn - selv om det koker. I T. Højdahl (Red.), *Mestring og muligheter: erfaringer med Bygging av mestringsstillit (BaM) i kriminalomsorgen* (Småskrift nr. 2/2007, s. 17-26). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/160619>
- NOU 2016:17. (2016). *På lik linje: åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/> [s. 27-28, 171-177]
- Snertingdal, M. (under utgivelse). Innsatte og fengselsmerter – fortsatt en aktuell tematikk. I M.I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Snertingdal, M. I. (2019). Velferdsstatlige tjenesters organisering i kriminalomsorgen og et nesten 50 år gammelt essay. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s.70-86). Bergen: Fagbokforlaget.
- Storvik, B. L. (2017). *Straffegjennomføring* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. [s. 156-193,219-226,434-469,504-508]
- Strand, V. B., & Larsen, K. M. (2015). *Menneskerettigheter i et nøtteskall*. Oslo: Gyldendal juridisk. [s.167-201]
- Teigland, M.(under utgivelse). *Psykiske lidelser hos innsatte i fengsel*. [Kap 9, sidespenn].
- Westrheim, K. G., & Manger, T. (2019). Utenlandske innsatte: høy utdanningsmotivasjon, men mange hinder. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s.225-243). Bergen: Fagbokforlaget.
- Lov- og regelverk:
 Formålsparagraf og gjennomgåtte bestemmelser i:
 Lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven)
 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
 Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) [NAV-loven]
 Lov om kommunale helse og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
 Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- Relevant overordnet rammeverk:
 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning. (2008). Kriminalomsorgens helhetlige russtrategi (2008-2011). Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/getfile.php/666535.823.yyavqsuxcf/russtrategi+27.3.08.pdf>
- Kriminalomsorgens sentrale forvaltning. (2008). Rundskriv om forvaltningsamarbeid mellom opplæringssektoren og kriminalomsorgen (Rundskriv G-1/2008) Hentet fra <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/jd/rundskriv/g-1-2008.pdf?id=2179761>
- Kriminalomsorgsdirektoratet. (2015) Retningslinjer for kriminalomsorgens ansvar og oppgaver i samarbeidet med NAV-veiledere i fengsel (Rundskriv 09/2015). Hentet fra <http://kriminalomsorgen.custompublish.com/getfile.php/3155299.823.ywwddewswe/KDI+rundskriv+9-2015.pdf>

KRUS2400 PROFESJONSFORSTÅELSE OG ETIKK

Emnekode og emnenavn	KRUS2400 Profesjonsforståelse og etikk
Engelsk emnenavn	Professional Knowledge and Ethics
Studieprogrammet emnet inngår i	Høgskolekandidat i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	7,5
Semester	4.
Undervisningsspråk	Norsk

INNHold

For å utøve fengselsbetjentyrket i samsvar med kriminalomsorgens samfunnsmandat, menneskesyn og verdier, stilles det krav til fengselsbetjentens etiske ansvar og profesjonelle kompetanse. Dette emnet legger særlig vekt på fengselsbetjentens profesjonsutøvelse i spenningsfeltet mellom makt og omsorg. Emnet vektlegger kunnskaper om profesjoners rolle i moderne samfunn, etikk, menneskesyn, makt i profesjonsutøvelse, kultur og livssyn.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskaper

Aspiranten

- har kunnskap om profesjoners rolle i moderne samfunn
- har kunnskap om hvordan organisasjonens kultur påvirker tjenesteutøvelsen
- har kunnskap om hvordan profesjonsutøvelsen påvirkes av fengselsbetjentens menneskesyn, livssyn og kulturforståelse
- har kunnskap om etikk og etiske teorier og hvordan dette kan belyse praktiske handlinger
- har kunnskap om relevante profesjonsetiske problemstillinger fengselsbetjenten står overfor i spenningsfeltet mellom makt og omsorg
- har kunnskap om utenlandske innsattes spesielle behov

Ferdigheter

Aspiranten

- kan identifisere og vurdere profesjonsetiske utfordringer under varetekt og straffegjennomføring og treffe begrunnede handlingsvalg
- kan reflektere over betydningen av kulturforskjeller i tilretteleggingen av straffegjennomføringen
- kan reflektere over egen og andres tjenesteutførelse og utøvelse av dømmekraft

Generell kompetanse

Aspiranten

- kan forholde seg kritisk og reflekterende til ulike sider ved profesjonskulturen og se sitt personlige ansvar for å fremme god kultur på arbeidsplassen
- kan identifisere og delta skriftlig og muntlig i diskusjoner om etiske dilemmaer i kriminalomsorgen
- kan forholde seg profesjonelt til ulike kulturer i tilretteleggingen av straffegjennomføringen

FORKUNNSKAPSKRAV

Ingen

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Arbeidsmåtene veksler mellom ulike aspirantaktiviteter – individuelt, i gruppe og seminar. Det forventes at aspirantene deltar aktivt i diskusjoner i grupper.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell muntlig eksamen

Intern og ekstern sensor

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Ingen hjelpemidler tillat.

PENSUM

Carson, S. G., & Kosberg, N. (2011). *Etikk – teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Christoffersen, S. A. (2011). Profesjonsetikk som dømmekraft. I S. A. Christoffersen (Red.), *Profesjonsetikk: om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker* (2. utg., s. 65-88). Oslo: Universitetsforlaget.

Council of Europe. (2012). *Recommendation CM/Rec (2012) 12 of the Committee of Ministers to member states concerning foreign prisoners*. Hentet fra https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805c9df0

Eriksen, T. H. & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis. Perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal. [Kap. 2 & 3, s. 33-64]

Fjørtoft, K., & Skorstad, B. (1998). *Etikk i sosialt arbeid. Mellom samfunnsplikt og personlig ansvar*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. [Kap. 6]

Hareide, D. (2011). *Hva er humanisme*. Oslo: Universitetsforlaget. [s. 11-28]

Hornvedt, T. (2012). Utvalgte begreper i flerkulturell forståelse. I P. I. Båtnes & S. Egden (Red.), *Flerkulturell forståelse i praksis* (s. 221-254). Oslo: Gyldendal akademisk.

Liebling, A., Price, D., & Shefer, G. (2011). *The prison officer* (2. utg.). Abingdon: Willan. [Kap. 6, s. 121-152]

Neumann, C. B. (2014). Makt, omsorg og den profesjonelles ansvar. I L. Finstad & H. M. Lomell (Red.), *Motmæle: en antologi til Kjersti Ericsson, Cecilie Høigård og Guri Larsen* (s. 327-338). Oslo: Novus Forlag.

Nymo, K. (2019). Fengselsbetjent i dag- og i morgen. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 331-341). Bergen: Fagbokforlaget.

Smeby, J.-C., & Mausethagen, S. (2017). Profesjonskvalifisering. I S. Mausethagen & J.-C. Smeby (Red.), *Kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse* (s. 11-20). Oslo: Universitetsforlaget. [Kap. 1]

Ugelvik, T. (2012). Prisoners and their victims: Techniques of neutralization, techniques of the self. *Ethnography*, 13(3), 259-277. <https://doi.org/10.1177%2F1466138111435447>

Relevant overordnet regelverk

Europarådet, Ministerkomiteen. (2006). *Ministerkomiteens rekommandasjon Rec (20062) til medlemslandene om de europeiske fengselsreglene*. Hentet fra <https://rm.coe.int/16804c14b2>

Justis- og beredskapsdepartementet. (2015). *Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen* (Meld. St. 12. (2014-2015)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/> [Kap. 7, pkt. 7.1, s. 32-33]

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017). *Etiske retningslinjer for statstjenesten* (Revidert juni 2017). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/etiske-retningslinjer-for-statstjenesten/id88164>

Kriminalomsorgen. (2020). *Etiske retningslinjer for statstjenesten: med tillegg og kommentarer knyttet til kriminalomsorgens virksomhet*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/retningslinjer.237912.no.html>

Kriminalomsorgsdirektoratet. (2014). *Virksomhetsstrategi 2014-2018*. Lillestrøm: KDI.

Kriminalomsorgsdirektoratet. (2020). *Generell tjenesteinstruks for ansatte i kriminalomsorgen*. Hentet fra <http://www.kriminalomsorgen.no/retningslinjer.237912.no.html>